Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 162. | JERSEY CITY and NEW YORK, | FRIDAY, AUGUST 23, 1996. | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | П'ЯТНИЦЯ, 23-го СЕРПНЯ 1996 р. | Ч. 162. РІК CIII.

Тайванський віцепрезидент склав секретну візиту в Україну

Київ. — Віцепрезидент Тайвану Лєн Чан здійснив 20-го серпня секретну поїздку до Києва, яка може спровокувати погіршення дипломатичних відносин між Україною і Китаєм, повідомили засоби масової інформації.

Тайванське телебачення показало, як Лєн зі своєю дружиною, а також іншими тайванськими і українськими урядовцями позував біля Київського Університету, де вручено йому почесний докторат.

Згідно з тайванським телебаченням, візиту Лєна організував університет, що вказує на приватний характер його поїздки. Однак, згідно з тим же повідомленням, Лєн зустрівся з деякими українськими офіційними особами і очікував авдієнції в Президента Леоніда Кучми.

Як повідомило агентство Ассошієйтед Пресс, Лєн пізніше здійснив круїз по Дніпрі разом з директором Інституту міжнародних відносин Київського Університету Анатолієм Макаренком та відвідав антикварну крамницю в центрі Києва. Агенти тайванської безпеки покрикували на українських охоронців, щоб ті не дозволяли фотографам знімати Лєна, його дружину Фанґ Ю і невеликий почет.

(Закінчення на стор. 4)

Суд зліквідував Донецький страйковий комітет

Донецьке (УНІАР). — Тут 20-го серпня Донецький обласний арбітражний суд ухвалив рішення про ліквідацію Галузевого робітничого комітету (страйккому) виробничого об'єднання "Донецьквугілля".

Скаргу на Галузевий робітничий комітет міста подала до суду Донецька міська адміністрація з огляду на наслідки липневих шахтарських акцій, під час яких було заблоковано автомобільні шляхи і залізниці.

Адвокат Саркізов, який захищав організаторів акцій, опротестував рішення суду. Він вважає, що ця справа не підлягає розглядові арбітражним судом. На його думку, процесуальні вимоги арбітражного суду не відповідають повною мірою чинним законам про захист звинувачених, оскільки страйк насправді був "голодним бунтом" і виник стихійно.

Серед свідчень проти обвинувачених в організації масових безпорядків була касета з відеозаписом промови Михайла Крилова, який перебуває в слідчому ізоляторі Харкова. Його перевели туди на прохання дружини. На суді Крилова не було, оскільки не було "технічних можливостей" доставити його з Харкова в Донецьк, сказав судя.

Після четвертої спроби суд прийняв рішення "визнати Донецький галузевий робітничий комітет винним у порушенні прав людини і зліквідувати його в примусовому порядку".

КУН звернувся до народу

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 21-го серпня, Конгрес Українських Націоналістів (КУН) оприлюднив звернення до громадян України, у зв'язку з відзначенням п'ятої річниці незалежности України.

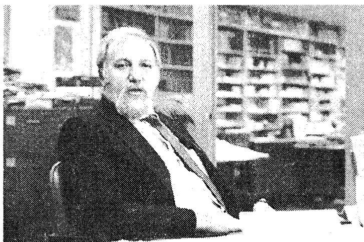
У документі сказано, що за п'ять років незалежности Україна заявила про себе як повноправний член міжнародного співтовариства, домоглася відповної поваги і підтримки як країна, що розбудовує демократичне, правне суспільство. За цю незалежну державу впродовж століть боролися кращі сини і дочки українського народу.

Становлення української держави, пишуть автори заяви, іде непросто. Ще не завершено політичні перетворення , повільно реформується економіка, загострилися соціяльні проблеми. Все це вимагає напруженої праці національно-демократичних, державницьких сил.

Лідери КУН врочисто обіцяють і далі докладати всіх зусиль для розбудови соціяльної ринкової економіки і наповнення молодої держави українським змістом.

Курси для вчителів закінчилися в Києві успішно

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Вже третій рік підряд маємо можливість послухати про підсумки з курсу історії України, що його організують в Києві для вчителів середніх шкіл члени Координаційного Комітету Допомоги Україні із ЗСА під керівництвом проф. Тараса Гунчака. І тим разом саме він із головою ККДУ Володимиром Воловодюком відвідують нашу редакцію, щоб поділитися враженням з третього курсу та не лише своїми враженнями, а також і курсантів, які подали їх на письмі.

Д-р Т. Гунчак розказує у редакції про його останню подорож в Україну.

Довідуємося, що в тому курсі взяло участь 70 учителів, яких вибрано на підставі окремого конкурсу з поодиноких областей. Питаємося по якому ключі відбувався вибір і довідуємося, що тим разом організатори старалися вибирати по три особи із східніх та південних областей України, а виклади і приміщення знайдено в Інституті Підвищення Кваліфікацій в Києві. Відповідальний за цей курс, як і за попередні, був саме Т. Гунчак і він приходить до редакції із відповідними матеріялами про курс, зокрема із програмою його та писаними враженнями курсантів, які є повні ентузіязму і щирих слів подяки для

(Закінчення на стор. 3)

Економіка в Криму найгірша

Київ. — Державна комісія на чолі з першим віцепрем'єр-міністром Василем Дурдинцем виявила, що економіка Криму продовжує падати з більшою швидкістю, ніж в інших регіонах України, поінформував 20-го серпня „ОМРІ Дейлі Дайджест".

Згідно з результатами перевірки, найгірші економічні показники — в сільському господарстві півострова. Комісія виявила, що уряд автономної республіки надсилав до Києва пофальшовані звіти, в яких завищено цифри щодо заготівлі зерна. В наслідок цього Президент Леонід Кучма звільнив кілька місцевих урядовців.

Тільки в царині туризму спостерігається значне покращання. В першому півріччі 1996 року доходи в цій сфері були вищими на 17 відсотків, ніж у цей самий період торік. В. Дурдинець склав догану кримським урядовцям за погане ведення бюджетної політики і викрив ряд зловживань і випадків розкрадання державного майна, в яких задіяні представники кримських міністерств освіти, соціяльного добробуту і культури.

Комісія також підтвердила, що розселення кримських татар на батьківщині фактино зупинилося у зв'язку зі зменшенням фінансування з боку місцевої влади.

"Ню Йорк таймс" перестерігає перед київськими готелями

Ню Йорк. — 21-го серпня газета "Ню Йорк Таймс" вмістила черговий репортаж своєї кореспондентки Джейн Перлез з України під промовистою назвою — "У твердолобо-[совєтському] Києві готелі є будинками жаху".

У чималому, майже чвертьсторінковому матеріялі авторка досить докладно розповідає про всі ті "приємності", які може отримати чужинець у центральному київському готелі "Дніпро", заплативши 325 дол. за добу. Тут і скрипуча вінда, і кімнати без охолодження, у яких, до того ж, заборонено відчиняти вікна, і сумнівної якости їжа, і куці, схожі на ганчірку рушники, і вода, яка тече далеко не завжди, коли це потрібно гостям. Але що є справді вражаючим і найганебнішим — бо це вже не можна виправдати ніякою бідністю та економічним занепадом, — це той людський чи, радше, людиноподібний матеріял, який працює по київських готелях: швейцари, які стоять при дверях для чого-завгодно, тільки не для допомоги відвідувачам, огрядні бабехи, які возсідають на поверхах радше для шпигування, ніж обслуговування клієнтів, а головне — густа атмосфера ароґантности, некомпетентности і тотального неробства та лінощів.

Кожен, хто був у Києві чи інших містах України, знає, що такою є атмосфера не лише у "Дніпрі", а й у всіх інших готелях, які вважаються "найкращими" і які не соромляться лупити з відвідувачів по 300 й більше долярів за добу чи, скажімо, вимагати по п'ять долярів за кожну хвилину телефонічної розмови. Такою є атмосфера й у більшості інших закладів обслуговування, в державних установах, у поїздах, на летовищах, у Верховній Раді, — скрізь, де досі панує непрофесійний, ледачий, нахабний, корумпований совєтський службовець.

Джейн Перлез намагається відповісти на питання, чому у великому европейському місті досі немає пристойних готелів, які є вже і у віддаленому Тбілісі, і в забутій богом Тірані. За її даними, щонайменше 900 чужинців щодня потребують готельного притулку у Києві з мінімумом гостинности і комфорту. Їх приїжджає сюди щораз більше — "полагоджувати бизнесові справи, реформувати Уряд, який не піддається реформуванню, підтримувати демократію і відкритість в одному з найбільш корумпованих і беззаконних місць регіону".

Причиною, через яку у Києві досі не розвинулася готельна індустрія, на думку Дж. Перлез, є державна, точніше — міська, монополія на існуючі готелі. Авторка наводить переконливий приклад, як посадник Києва (сподіваймося, що колишній) Леонід Косаківський робив усе можливе, щоб не допустити вільної конкуренції у цій галузі. Але такою, на жаль, є ситуація і в більшості інших галузей виробництва та обслуговування в Україні, — приклади можна продовжувати.

Єдине справді серйозне уточнення, яке хотілося б зробити до статті Джейн Перлез, стосується розказаного нею анекдоту

(Закінчення на стор. 4)

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

З уваги на свято День Незалежности України в суботу, 24-го серпня, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті в п'ятницю, 23-го серпня. Наступне число „Свободи" друкуватиметься у понеділок, 26-го серпня, з датою вівтірка. — **Ред.**

Індія заблькувала протинуклеарну угоду

Женева. — Індія офіційно наклала вето на підписання угоди про цілковиту заборону випробувань атомової зброї, підготовлену експертами ООН з участю п'яти нуклеарних держав — ЗСА, Росії, Китаю, Франції та Великобританії, а також трьох країн, що мають, на думку експертів, секретні ядерні програми, — Ізраїля, Індії та Пакистану.

Формальною причиною такої непоступливости є вимога Індії включити до підготовленої угоди також питання про поступове атомне роззброєння всіх країн і, врешті, цілковите знищення нуклеарної зброї. На це, зрозуміло, не згідні не лише ядерні держави, а й чимало без'ядерних.

Правдива причина індійської непоступливости, однак, є глибшою. Більшість тамтешніх політиків вважає Індію загроженою з боку її північного сусіда, Китаю, який завдав індійцям принизливої поразки під час короткого прикордонного конфлікту 1962 року. Гострі територіяльні суперечки Індія має також з іншим своїм сусідом, Пакистаном. Відчуття зовнішньої загрози в Індії особливо поглибилося після розпаду СССР, який був її головним союзником і постачальником військової техніки.

Індійські політики переконані, що Китай набув статусу наддержави і став постійним членом Ради безпеки ООН головно тому, що створив власну атомову бомбу у 1964 році. Тому Індія приділяє таку велику увагу власним нуклеарним та ракетним програмам. Фактично, в Женеві індійські представники шукали лише зачіпки, аби не підписувати угоди, і тому висували умови, які не могли бути прийняті більшістю країн.

Американські фахівці вважають, що розпочинаючи три роки тому разом з іншими країнами переговори про цілковиту заборону ядерних випробу-

(Закінчення на стор. 4)

Росіяни донищують Грозний

Грозний, Чечня. — У відповідь на ультимат з боку керівників чеченського патріотичного збройного опору, які вимагають від росіян протягом трьох днів залишити територію цієї гірської кавказької республіки, головнокомандуючий російськими окупаційними військами генерал Пуліков-ський проголосив свій ультимат, згідно з яким всі мирні мешканці чеченсь-кої столиці повинні протя-гом 48 годин вийти з міста.

Однак не чекаючи кінця визначеного ультиматом часу, російські війська буквальнодонищують Грозний з тяжких гармат і ракетних комплексів. У вівторок, 20-го серпня, вже після проголошення російського ультимату, генерал Пуліковський дав наказ скинути на Грозний бомби з бойових літаків. Створилася ситуація, коли мирні люди не можуть залишити міста і також не можуть в ньому жити. Крім того, росіяни знищили всі дороги і всі мости довкола чеченської столиці.

Політична Рада російської партії „Демократичний вибір Росії" закликала президента Бориса Єльцина негайно відкликати з Чечні генерала Пуліковського, бо він компромітує не тільки президента, який вже декілька разів обіцяв припинити кровопролиття в Чечні, але й весь російський народ. Керівництво згаданої партії підкреслює, що Б. Єльцин переміг у недавніх виборах саме тому, що „переконав російську громадськість у своєму щирому бажанні припинити війну в Чечні".

Пресова служба Ради безпеки Російської Федерації, сектетарем якої є генерал А. Лебедь, оприлюднила заяву, в якій стверджує, що одержані Лебедем уповноваження щодо Чечні насправді готував не президент Єльцин, а ті його дорадники, які хочуть руками Лебедя розпалити в Чечні ще більшу війну.

З останніх інформацій стало відомо, що А. Лебедь знову поїхав у Чечню на переговори.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВІДЗНАЧАТИМУТЬ 900-РІЧЧЯ ЛЮБЕЦЬКОГО З'ЇЗДУ КНЯЗІВ

КИЇВ. — Пресова служба Кабінету Міністрів України повідомила, що розпорядженням Кабінету Міністрів створено Організаційний комітет відзначення 900-річчя Любецького з'їзду князів Київської Руси, яке минає влітку 1997 року. Очолює комітет віцепрезидент Національної Академії Наук Петро Толочко. Як свідчить Енциклопедія Українознавства, Любецький з'їзд формально перетворив одну велику державу на кілька незалежних держав, об'єднаних у своєрідну федерацію, яка для полагодження спільних справ скликала княжі з'їзди.

КРИМ ЗНАЙОМИТЬСЯ З ВІРМЕНСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ

СИМФЕРОПІЛЬ. — В Криму почався тиждень вірменської культури, який пройде в Євпаторії, Севастополі, Ялті, Симферополі та Керчі, повідомила УНІАР 17-го серпня. У церемонії відкриття взяли участь заступник голови кримського парляменту Аннушаван Данелян, обраний від вірменської національної округи, голова Партії Економічного Відродження Криму Володимир Шевьов, вірменські урядовці і працівники амбасади Вірменії в Україні. Програма тижня передбачає концерти, виставки-продажі праць вірменських мистців, відвідини середньовічного вірменського монастиря Сурб-Хач, Літургії у вірменських церквах Криму та показ вірменських кінофільмів.

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФЛЬОТИ

ЛЬВІВ. — Львівська крайова організація Народного Руху України передала на постійне зберігання до Львівського Історичного Музею зразок надрукованої нашивки "СКР Гетьман Сагайдачний". Такі нашивки для моряків крейсера "Гетьман Сагайдачний" були виготовлені у Львові в рамках акцій Руху "Відродимо українську фльоту".

П. ЛАЗАРЕНКО ОБІЦЯЄ ПІДТРИМКУ ТВОРЧИМ СПІЛКАМ

КИЇВ. — Прем'єр-міністер Павло Лазаренко пообіцяв письменникам, художникам та кінематографістам, що він розгляне можливість звільнення їх від податку і надання їм інших пільг з метою підтримки їхньої творчости. Об'єднання творчих працівників звернулися до прем'єра з проханням взяти до уваги той стан, в якому опинилися видавництва україномовної літератури, адже їм найважче пристосовуватися до ринкових умов. Цього року Уряд вже виділив 455 блн. карбованців (2.4 блн. дол.) для творчих спілок, торік вони дістали 316 блн. карбованців.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДВИЩИВ РАНҐИ ГОЛІВ КОМІТЕТІВ

КИЇВ. — Президент Леонід Кучма видав указ, яким підвищив пости п'ятьох державних комітетів до рівня міністерських, повідомив 21-го серпня „ОМРІ Дейлі Дайджест". Голови Антимонопольного комітету, Фонду Державного Майна, Комітету з питань державної таємниці, Державного митного комітету і Комітету оборони державних кордонів тепер матимуть рангу міністрів.

В АМЕРИЦІ

ВАЙТВОТЕРСЬКА СПРАВА, правдоподібно, закінчиться, так і не осягнувши головної мети, на яку сподівався дехто з її інспіраторів, — компромітації теперішнього президента ЗСА Билла Клінтона та його дружини. 20-го серпня арканський суд засудив Сузан МекДугал, колишню бизнесову партнерку Клінтонів, до двох років ув'язнення, трьох років випробування, 5,000 дол. кари та 300,000 дол. компенсації за привласнені шляхом шахрайства фонди. А проте суд так і не довів причетности Клінтонів до згаданих шахрайств, хоча С. МекДугал стверджує, що на неї чинився тиск саме в цьому напрямі, і що саме тому вона вважає себе жертвою політичної розправи. Так само не дав жодних свідчень проти Клінтонів колишній губернатор стейту Арканзо Джим Такер, який теж брав участь у вайтвотерській афері, а проте отримав досить м'який вирок з огляду на важку недугу печінки. Розгляд справи Джеймса МекДугала, колишнього чоловіка Сузан та головного компаньйона Клінтонів, відкладено на листопад. Саме він вважається винахідником хитромудрої шахрайської схеми, яка принесла його позичковій компанії величезні прибутки, а платникам податків — 60 млн. дол. втрат. Сузан МекДугал заявила на суді, що вона цілком довіряла своєму колишньому чоловікові і підписувала всі папери, які він їй давав, навіть не задумуючись, що в тім може бути щось протизаконне.

У СВІТІ

ЧУЖОЗЕМНІ РОБІТНИКИ В ІЗРАЇЛІ стають щораз більшою проблемою для цієї країни після того, як уряд різко обмежив допуск палестинців зі смуги Ґаза та західнього берега ріки Йордан на власне жидівську територію. За останні сім років число палестинських робітників скоротилося зі 180,000 до 32,000. Своєю чергою це призвело до дедалі ширшого імпорту робочої сили з інших країн. Офіційно в Ізраїлі тепер працює 103,000 чужоземних робітників і ще щонайменше стільки ж працює нелеґально. У самому лише півмільйоновому Тель-Авіві їх нараховується близько 60,000. Живучи без вигод у приміських трущобах або безпосередньо на будівництві, по кільканадцять осіб у кімнаті, вони заробляють пересічно 800 дол. на місяць, що є значно більше, ніж у будь-якій країні "Третього світу" чи Східньої Европи. Тим часом середній прибуток ізраїльтян становить 16,000 дол. на рік — більше, ніж мають, скажімо, еспанці. Окрім значних торговельних та інших пільг, Ізраїль щороку дістає від ЗСА понад 3 блн. дол. допомоги. Як наслідок, більшість ізраїльтян не хоче працювати на будівництві та інших важких, брудних і малооплачуваних роботах. Тому, хоч ізраїльський уряд під тиском консервативних груп зменшує квоти для леґального найму чужоземних робітників, обійтися без них він уже не зможе. А тим більше він не зможе припинити потоку нелеґалів, яких жене до багатших країн безнадійне становище в їхніх батьківщинах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Думки про національну гордість

Саме у тих днях, коли ми підготовлялись до п'ятої річниці проголошення незалежности України, американські засоби масової інформації пригадали про зовсім іншу і далеко менше значну п'яту річницю — убивства в жидівській дільниці Ню Йорку молодого жидівського студента, прямо із-за расової ненависти. І тут покарання винних домагаються не лише члени родини вбитого, але ціла жидівська спільнота. Тепер, через п'ять років від одного спорадичного випадку — домагаються справедливости і, мабуть, як у багатьох інших випадках, її здобудуть, як все ще здобувають, як тільки можуть знайти винних у програмах, що мали місце перед і в часі Другої світової війни, як і після її закінчення.

Ось так, дуже недавно, читали ми на сторінках найбільше поширеного американського щоденника „Ню Йорк Таймс" довгий спомин про убивство однієї жидівської родини в містечку Айшишкі, в тодішній Польщі вже після закінчення війни, яке мали доконати польські „банди". Розуміється, для одного уцілілого члена родини — це велика трагедія, якої не можна забути, а назвати це „погромом" і писати про це цілу довжелезну статтю — справді може дивувати, але одночасно і можна це подивляти.

Це згадування погромів та голокосту показує нам найкраще ту національну гордість, яку несуть члени жидівського народу, немов прапор перед собою, де вони не були б та як широка віддаль поміж тим, що сталося, і сучасністю. Чи треба нам вираховувати, скільки статтей, зізнань очевидців, скільки пам'ятників, присвячених голокостові, а скільки книжок і довідок постало досі на цю тему?

Здається нам, що все це не могло б постати без того спільного пієтизму, пошани минулого, що його мають усі ті, які є жидівського походження. Власне це спільне зусилля уможливило світові довідатись, що таке голокост та як потерпів в усіх погромах жидівський нарід.

Саме ця наполегливість насуває нам думки про те, як виробили в собі таку національну гордість члени того народу і як уміють її використати для своїх цілей. В чому її джерело — чи в релігії, чи в почутті приналежности до вибраного народу, чи в чомусь, що посторонньому важко збагнути?

Либонь таки релігія і її плекання відіграє у цій національній гордості так важливу і сильну ролю. Коли маємо лише нагоду спостерігати з віддалі, як сьогодні у тому свобідному і дуже дивному світі притримуються релігійних практик члени ортодоксальної частини жидівського населення, як бачимо молодих жидів, що не соромляться тепер, коли для цілої молоді однострoєм є звисаючі надто великі штани і шапка із дашком назадгузь, ходити одверто в чорному халаті, із білими френзлями до молитви і в ярмулці, тоді нам ясно, що непохитні релігійні закони мають великий вплив. Може і ці самі закони кажуть жидівській молоді їхати на працю до Палестини із затишку американського добробуту?

Як би не було, все це — і придержування релігійних законів, і патріотизм можуть бути лише добрим прикладом для інших. А сьогодні, у навечір'я нашого українського національного свята, хочеться думати, що ми маємо таку саму можливість виробити у молодого покоління подібну національну гордість, коби тільки хотіли.

Бо чому б нам не пригадувати при кожній можливості і саме молодими професійними силами істориків, науковців, про наш Великий голод, в якому згинуло не менше населення, як жидів у воєнному голокості? Чому про цю трагедію ще досі мало знають чужинці? Чому нам не пригадувати „Акції Вісла" тепер, коли зближається її 50-річчя, і чому б нам не підкреслювати саме також тепер тісного зв'язку із матірною землею?

А в кінці, чи не могли б ми також ставити гостріші релігійні вимоги, які піднесли б не лише престиж наших Церков, а може зміцнили б силу і значення священичих родів, що здавендавна були коренем нашої інтелігентної верстви? Існують десятки шляхів піднесення національної гордости. Святкуванням, маршами і прапорами підносимо її на хвилину, наполегливою працею і завзяттям — назавжди. Це показали нам наші сусіди.

Раїса Руденко

ОБЛИЧЧЯ СЬОГОДНІШНЬОЇ УКРАЇНИ

За п'ять років незалежности, що прийшла на зміну тривалої неволі, Україна, звичайно, не могла досягти розквіту, що дорівнював би західнім країнам. Але, прибувши на Бориспільське летовище, гості Києва цього не помічають. Адже тут все відповідає міжнародним стандартам: від зовнішнього оформлення, передового електронічного обладнання, високоякісного митного обслуговування до цін у ресторанах та кафетеріях. Щоправда, світові ціни не є свідченням добробуту власне українського населення, але чужоземці сприймають їх як цілком природнє явище.

Опинившись за за межами летовища, ви негайно відчуєте, що згубний відбиток большевицького тоталітаризму все ще не відпускає душі людей. Хто має хоча б невелику силу і владу, намагається взяти від цього якнайбільше. Скажімо, якщо на Заході ви ставите авто на стоянку і платите за 30 хвилин 25 чи 50 центів, а за годину один доляр, то в Борисполі біля летовища тільки в'їзд на стоянку на одну-дві хвилини коштує два доляри. Подібна неспіврозмірність спостерігається і в інших видах сфери обслуговування.

Та все ж, хто не був в Україні років п'ять, проїхавши її шляхами сьогодні, буде приємно здивований появою чималого числа добротних будинків, а то й справжніх маєтків. Поспілкувавшись з людьми, походивши по базарах, ви пересвідчитеся, що життя в Україні поволі змінюється на краще. Селяни вперше за багато десятиліть можуть вільно розпоряджатися хоча б тим, що виростили на власній присадибній ділянці, будувати на ній житло для дітей чи господарські приміщення, тримати стільки худоби, скільки вважають за потрібне і так далі. Полегші для селян стали відчутні й у містах, бо на базарах з'явилося багато різних наїдків і товарів, дешевших за імпортні, що продаються в державних та приватних крамницях.

Змінилося дещо і в погляді жінок на свою ролю в родині й суспільстві. За комуністичного режиму жінки були настільки "рівними", що, як і чоловіки, котрі з якихось причин не працювали понад чотири місяці, могли бути засуджені за "тунеядство", себто за "дармоїдство". Особливо, якщо в них не було документальних доказів, що мають "чесне", тобто дозволене режимом, джерело матеріяльного забезпечення. А таких заробітків, окрім високих урядовців, як правило, ніхто не мав. Отже статтю совєтської конституції про те, що "кожній людині ґарантується право на працю", слід було розуміти, що працювати зобов'язані всі й за будь-яких умов, інакше опиняться в тюрмі за "дармоїдство".

Сьогодні ж якщо жінка не працює, тюрма їй не загрожує. Інша справа, що таку змогу мають лише жінки забезпечені. Це, звичайно, дружини підприємців, урядовців або іншого роду заможних чоловіків. Водночас з боку властей і з боку чоловіків ставлення до жінки не змінилося. Як і в совєтській імперії, жінки на підприємствах та в інших сферах виконують найбруднішу і часто дуже важку працю, а керують ними чоловіки.

Та все ж жінки молодшого покоління намагаються утвердити свою "незалежність" чи "рівність", і роблять це кожна по-своєму. Наприклад, з'явилося чимало жінок-підприємниць, які повідкривали власні фабрики з пошиття одягу, ресторани, пекарні, перукарні, крамниці тощо. Інші стають економістами, програмістами, правниками, ще інші обирають професію сценічного мистецтва чи стають лікарями, педагогами, юристами тощо.

В політиці жінкам утвердитися важче, та все ж є жіночі організації, де

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Микола Неврлі
Братислава, Словаччина

ДЖЕРЕЛО ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

В той час як українська історія в совєтській імперії всіляко редукувалася і перекручувалася, розглядалась у рамках історії Росії й знаходилась під пильним оком партійних і репресивних органів, наша національна історична наука продовжувала свою діяльність в діяспорі. Її базою — після кількох організаційних заходів — стало Українське Історичне Товариство, засновником і душею котрого став від 1964 року молодий талановитий історик Любомир Винар, дослідник історії української козаччини, історії української культури й спадщини Михайла Грушевського (1866-1934). Першим президентом цієї престижної наукової інституції став найвидатніший тоді історик Олександер Оглоблин (1899-1992), автор багатьох праць і розвідок з різних ділянок історії України. Свого часу він викладав історію в Київському університеті, був директором Державного архіву в Києві.

За 30 років свого існування УІТ видало понад 80 книжок українською та англійською мовами, гідно репрезентувало найважливішу дисципліну українїстики, видало перший в українській історіографії „Атлас історії України", праці М. Грушевського, Я. Пастернака, Д. Дорошенка, Н. Полонської-Василенко та інших.

Проф. О. Оглоблин радо привітав пропозицію свого молодшого колеґи Л. Винара заснувати тоді ж, у 1963-64-их роках журнал „Український Історик", якого вже вийшло 124 об'ємистих чисел. Авторами праць з різних періодів української історії стали у ньому порозкидані по всьому світі українські вчені О. Оглоблин, М. Антонович, Л. Винар, П. Курінний, О. Домбровський, Н. Полонська-Василенко, І. Камінецький, О. Баран, М. Чубатий та ін. З їх пера вийшла в „УІ" праці, які не могли появитися в умовах тоталітарного режиму в совєтській Україні. Вони заповняли „білі" і „чорні" плями офіційної історії, акцентуючи найбільш державотворчі періоди історії України, й повертали українському народу імена борців за його визволення. Цю місію відновлення історичної пам'яті з честю виконує „Український Історик" і сьогодні.

Особливу увагу „УІ" приділяв історії української козаччини, епохам Хмельницького і Мазепи. Зокрема треба згадати праці О. Оглоблина про Хмельницького і Переяславську угоду, добу Гетьманщини (В. Дубровський, Н. Полонська-Василенко, Теодор Мацьків, В. Сенютович Вережний, Л. Винар, М. Єреміїв, М. Небелюк та ін.) Дальшими тематичними колами були праці, присвячені відродженню України в XIX стол. (М. Антонович, О. Оглоблин, Н. Полонська-Василенко та ін.), добі УНР (праці Л. Шанковського, І. Каменецького, Л. Винара, В. Косика, С. Горака, В. Маруняка). Деякі з цих авторів досліджували найновішу добу і писали про ОУН, УПА та інші теми.

Постійну увагу приділяв „УІ" працям про М. Грушевського, який в совєтській історіографії уважався „буржуазним націоналістом". Його науково обґрунтовану схему історії України большовики, як відомо, відкидали і гостро засуджували. Щоб її відновити, треба було насамперед сказати добре слово про її творця — М. Грушевського. Найбільше на цьому полі потрудився професор Кентського державного університету в ЗСА Л. Винар, який по праву вважається основоположником сучасного грушевськознавства. З його багатьох праць про найвизначнішого українського історика й президента УНР, друкованих на сторінках „УІ", деякі вийшли окремими виданнями: „Найвизначніший історик Михайло Грушевський" (у кн. „Силуети епох", 1992), „М. Грушевський в українській і світовій історії" (1993), „Михайло Грушевський — історик і будівничий нації" (Київ, 1995). Як щирий прихильник історичної концепції М. Грушевсь-

(Закінчення на стор. 3)

Ігор Лесик

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Ментальність пересічної сучасної людини є спрямована у напрямі матеріялістичного мислення, оправданого прагматизмом. Духові елементи відсуває модерна людина у світ абстракту, який, на її думку, є зайвий у змаганні до поступу.

До таких елементів зараховують релігію, національну романтику, концепт любови у родині, співжиття у суспільстві і патріотизм-любов до своєї батьківщини.

Історія одначе доводить, що суспільство, включаючи українське, яке оминає у своїй філософії фундаменти конструктивізму, переходить на шлях безладдя. Культуральний, політичний та економічний хаос, заснований на самолюбстві, доводять до дезінтеґрації, розпаду суспільства, яке у такому стані неспроможне обороняти свої життєві інтереси.

Леся Українка своїми поезіями нагадує нам про безцінну ролю духових вартостей у житті людини, які створюють невидимі зв'язки у родині, у цілому суспільстві, у народі.

Лариса Косач, по чоловікові Квітка, літературний псевдонім Леся Українка, народилася 13-го лютого 1871 року у місті Звягелі, на Волині. Її мати, Ольга Драгоманова, українська письменниця, псевдонім Олена Пчілка. Її батько — Петро Косач.

Леся навчилась читати в чотири роки. 1875 року вона сама прочитала першу книжку Комарова „Про земні сили". Ще в дитинстві Леся Українка захворіла на туберкульозу. Ця недуга приковувала поетесу до ліжка і змушувала її часто виїжджати лікуватись в інші країни: Німеччину, Італію, Єгипет. Завдяки своїй наполегливості і любові до знань Леся Українка оволоділа багатьма мовами: англійською, французькою, італійською, грецькою, польською, болгарською та ін. і стала високоосвіченою людиною. „Вона була на свій вік геніяльною людиною", — так висловлювались про неї тогочасні велетні літератури. Її перші твори („Конвалія", „Сафо") з'явились у періодичній пресі, коли їй було 13 років. У 1893 ранні твори Лесі Українки вийшли окремою збіркою „На крилах пісень". У 1989 році вийшла її друга збірка поезій — „Думи і мрії". У 1902 році — третя, „Відгуки". Протягом 80-90 років Леся Українка написала багато поезій, кілька поем та прозових творів, переклала ряд творів Геґеля, Турґенєва, Гайне, Гюґо та Байрона. Царський уряд переслідував Лесю Українку. У 1907 році московська поліція заарештувала багато вільнолюбних діячів, серед них Лесю Українку та М. Лисенка. Випустивши її з в'язниці, поліція переслідувала її до кінця її життя. Останні роки життя Лесі Українки були надзвичайно плідні, незважаючи на її хворобу, яка з 1907 року дуже посилилась. У 1908 році Леся зорганізувала фолкльорну експедицію на Полтавщині, де разом із Ф. Колессою записала багато українських народних дум відомих тоді кобзарів Михайла Кравченка та Гната Гончаренка. В наслідок цієї праці вийшла у Львові цінна публікація „Мельодії українських народніх дум" (1913 р.)

Леся Українка померла 1913 року в Сурані у Грузії. Її величавий похорон був не лише виявом пошани і любови до поетеси-патріотки, але й демонстрацією значного поступу у кристалізації національних почувань серед мас населення та рішучости стремління визволитись з московської неволі.

У поезіях, які писала Леся Українка протягом усієї літературної діяльности, провідною тематикою була боротьба українського народу за волю. Тут можна навести декілька відомих поезій, наприклад, „Досвітні огні", „Contra spem spero", „Сон", „І все ж таки до Тебе", „Товарищі на спомин", „Сльози-перли", „Мріє, не зрадь", „Пісні про волю" та ін. У поезії „Contra spem spero" (Без надії сподіваюсь), пройнятій бадьорим оптимізмом, Леся закликає „серед лиха співати пісні", не сваритись, боротся за волю. Вона оспівує красу України: „Гори веселі й зелені долини, Славути красної бори соснові і Случі рідної веселі береги", закрашучи свої поезії глибоким романтизмом. Природа у її поезіях — вічно жива, рухлива, повна краси, збуджує у людини

(Закінчення на стор. 3)

ІМІҐРАЦІЙНІ СПРАВИ
Український центр „Паллада"

Про громадянство, візи і працю

Я чув, що люди похилого віку можуть одержати громадянство ЗСА без іспитів на знання англійської мови та історії країни. Прошу сказати про це детальніше і порадити, як це зробити практично.

Це не зовсім так. Існує кілька категорій людей, на яких розповсюджуються певні полегші у проходженні процедури одержання громадянства. Особи, які досягли 50-річного віку і є постійними жителями ЗСА протягом 20 років, та ті, які мають 55 років і є власниками "зелених карток" протягом 15 років не повинні складати іспиту на знання англійської мови, але повинні перейти іспит на знання історії та принципів державного правління ЗСА (цей іспит дозволено складати рідною мовою). Ті, які прожили в ЗСА понад 20 років і досягли 65-річного віку, крім цього, мають можливість одержати громадянство згідно зі спеціяльними правилами. Під час призначеної співбесіди з урядовцем Служби іміґрації та натуралізації вони повинні дати правильну відповідь на 6 із 10 питань, що стосуються історії країни та системи державного керування ЗСА. При чому, відповіді можна давати і українською мовою. Подаємо всі 10 питань та відповіді на них. 1. Хто є сучасним президентом ЗСА? — Вілліям (Билл) Клінтон. 2. Скільки стейтів входять до складу ЗСА? — 50. 3. Якими є кольори американського прапора? — Червоний, білий та блакитний. 4. Яке місто є столицею ЗСА? Вашінґтон, дистрикт Колумбія. 5. Якого місяця ми святкуємо День Незалежности? — У липні. 6. Хто був першим президентом ЗСА? — Джордж Вашінґтон. 7. Назвіть три гілки нашого уряду — Виконавча, законодавча та судова. 8. Від якого віку в Америці беруть участь у голосуванні? — 18 років. 9. Хто був президентом ЗСА під час Громадянської війни? — Абрагам Лінкольн. 10. Як називаються перші десять доповнень до Конституції? — Хартія прав (Bill of Rights).

Я планую скоро одержати громадянство ЗСА. Чи одержать мої діти також громадянство разом зі мною і яка існує процедура одержання громадянстава для дітей?

Ваші діти одержать громадянство автоматично разом з вами, якщо вони: 1.Живуть з вами. 2. Не старші 18 років (для дітей від 14 до 18 років потрібні докази їхньої доброї поведінки по відношенню до законів ЗСА). Дітям, які мають понад 14 років, потрібно подавати до СІН також відбитки пальців. Дітей, які є спроможні підписати особисто посвідчення про одержання громадянина ЗСА, візьміть зі собою на іспит, що буде вам призначено. Вони також повинні присягати на вірність своїй державі (звичайно, якщо вони такого віку, що розуміють зміст присяги). Від дітей не вимагається знання історії ЗСА або англійської мови.

Моя родичка в Україні одержала повідомлення про виграш у останній льотерії „зеленої картки", але не оформляла ніяких паперів для виїзду до Америки. Тепер вона змінила думку і бажає приїхати до ЗСА . Чи можу я допомогти їй у цьому?

На щастя, громадяни України ще не вибрали всіх віз, які було для них приділено. Але оформити папери на постійний виїзд звичайним шляхом вже неможливо за браком часу. Ви можете допомогти в той спосіб, щоб запросити її приїхати до Америки на відвідини і вона зможе подати документи на одержання „зеленої картки" тут, в ЗСА. З цим треба також поспішити, бо 30-го вересня припиняється оформлення статусу постійного мешканця для тих, хто виграв у льотерії віз DV- 96.

Прошу сказати, якими є вимоги для одержання робочої візи Н-1В та які права вона дає власникові і його родині?

Візу Н-1В може одержати чужинець, який бажає працювати в одній з американських фірм. Якщо ця особа знаходиться за кордоном, то віза може бути одержана в американському консуляті, а якщо в ЗСА, то шляхом зміни візи. Для того, щоб мати можливість одержати візу в ЗСА, чужинець мусить мати чинною іншу візу, наприклад, В-1/В-2. Якщо віза вигасла, то для одержання нової візи та виїзд за межі ЗСА є обов'язковим. Основна вимога до кандидата на візу типу Н -1 — це наявність вищої освіти у сфері пропонованої діяльности, та відповідність праці до такої, що вимагає застосування набутих теоретичних знань та досвіду. Це означає, що робоча віза кляси Н-1 не може бути надана у випадках, коли виконання запропонованих працедавцем обов'зків не вимагає такого рівня освіти, а вища освіта не є нормою для працівників, що займають подібні становища. Якщо кандидат на візу має незакінчену вищу освіту, але досить робочого стажу, то, у деяких випадках, можливо довести, що сумарний досвід та одержаний рівень знань кандидата на візу є еквівалентним американському рівню бакалавра, що є мінімальним для одержання візи. Працедавець мусить платити чужинецькому робітникові більше, ніж звичайно одержують на подібній праці американці з аналогічним досвідом та освітою. Процес оформлення візи звичайно триває до двох місяців. Напочатку віза може бути одержана на період, що не перевершує три роки, а загальний термін перебування чужинця на роботі не може перевищувати шість років. Члени родини власника візи одержують картку (номер) соціяльного забезпечення з поміткою "без дозволу на роботу", а діти можуть навчатися в будь-яких навчальних закладах. Як власник візи, так і члени його родини, при виїздах за кордон не повинні з'являтися до консуляту за дозволом на повернення до Америки. Віза передбачає також надалі можливість одержання статусу постійного жителя для родини робітника. Щоправда, для цього потрібно перейти досить серйозні процедурні формальності і, в першу чергу, працедавець мусить довести американському Департаментові праці, що даний робітник є кращим з можливих кандидатів. Для виявлення можливостей прийняття на дану працю американського робітника (постійного жителя або громадянина ЗСА), працедавець мусить провести пошук робітника шляхом подання оголошень в пресі та ін., а відділ Департаменту праці проаналізувати цю працю

(Закінчення на стор. 3)

Про громадянство...

(Закінчення зі стор. 2)

та потвердити можливість працевлаштування чужинця. Іміграційна служба не приймає до розгляду прохання про надання статусу постійного жителя родині робітника без такого потвердження (labor certification). За останній рік іміграційна служба значно піднесла вимоги до надання віз типу Н-1 і зокрема, коли справа йдеться про мешканців колишнього СССР.

У іміграційних питаннях просимо звертатися на адресу: Pallada International, Inc., 98 Second Ave., 2nd Floor., New York, NY 10003; tel.: (212) 387-8683

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ПОДІЇ

ВІДЗНАЧЕННЯ 5-ЛІТТЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Філядельфія. — Місцевий Громадський комітет для відзначення 5-ої річниці незалежности України влаштовує святкування цієї події у суботу, 24-го серпня, в УОКЦентрі, 700 Сідар ровд, Дженкінтавн, Па. Початок о год. 6-ій вечора. Промову виголосить амбасадор України до ЗСА Юрій Щербак. Вступ — 10 дол., для дітей до 12-ти років — вільний.

У неділю, 25-го серпня, в Українському Спортовому Центрі "Тризуб" в Горшам, Па., з цієї нагоди відбудеться фестиваль. Початок о год. 1-ій після полудня. Вступ — 7 дол., для дітей до 13-ти років — безкоштовний. Телефон для інформацій (215) 343-5412.

Додаткові інформації поміщені у „Свободі", ч. 154 з 13-го серпня ц. р.

Гартфорд, Конн. — Громадський Комітет Об'єднаних Організацій Гартфорду і околиць влаштовує відзначення 5-ої річниці відновлення незалежности України у неділю, 25-го серпня, в залі УНДому, 961 Ветерсфілд аве. у Гартфорді. Початок о год. 1-ій дня. Доповіді виголосять організатор Комітету Допомоги Дітям Чорнобиля Олександер Кузьма та гість з України, полковник Команди Авіяційного корпусу Збройних Сил України Іван Телюк. Вступ — 25 дол. Замовлення приймають С. Радьо (860) 236-4749 або Я. Кукіль (860) 296-3035. Додаткові інформації — у „Свободі", ч. 155 з 14-го серпня ц. р.

Клівленд. — Українські Злучені Організації Великого Клівленду влаштовують фестиваль, присвячений 5-ій річниці відновлення самостійности України, який відбудеться у неділю, 25-го серпня, на посілостях української православної церкви св. Трійці, 9672 Стей ровд у Пармі, Огайо. Початок о год. 1-ій після полудня. Вступ — 10 дол., для молоді — безплатний. Додаткові інформації поміщені у „Свободі", ч. 155 з 14-го серпня.

Ню Йорк. — Українська православна катедра св. Володимира, 160-170 захід 82-га вул., відзначить 5-річчя відновлення незалежности України у неділю, 25-го серпня. О год. 10:30 — Божественна Літургія і Молебень. Після Служби Божої — святочна програма з буфетом.

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — Комітет Допомоги Україні центрального Ню Джерзі відзначить 5-ту річницю проголошення незалежности України у п'ятницю, 6-го вересня, в місцевому Центрі Української Культури. Початок о год. 7:30 вечора. Святочну доповідь виголосить віцеконсул Генерального Консульства України в Ню Йорку Богдан Яременко. Відбудеться мистецька програма. Додаткові інформації поміщені у „Свободі", ч. 154 з 13-го серпня ц. р.

Обличчя...

(Закінчення зі стор. 2)

національно свідомі жінки активно працюють і роблять дуже багато як для розвитку української держави, так і для утвердження ролі жінки в суспільстві.

Школярочки бачать своє майбутнє по-різному: одні хочуть знайти заможного чоловіка, щоб можна було не працювати. Інші, навпаки, мріють досягти якогось успіху, щоб матеріяльно ні від кого не залежати. Ще іншим подобаються "круті" хлопці, танці, ресторани, отож не важко здогадатися, яку кар'єру вони собі оберуть.

Щодо життя взагалі, то найважче доводиться письменникам, науковцям, педагогам і лікарям, оскільки заробляють вони дуже мало, а працю не кидають з почуття обов'язку та патріотизму. Ті, в кого такого почуття не було, давно полишили професійну працю і подалися в торгівлю чи ще кудись, де більше платять.

Безперечно, людям старшим, немічним і самотнім жити важко. Водночас працездатні пенсіонери додають до пенсії, заробляючи на життя в різний спосіб. Бездомні вишукують винахідливість, будуючи житло з порожніх пляшок, а мололь швидко пристосовується до нового ритму суспільного та економічного життя.

А загалом, за моїми спостереженнями, в Україні третина населення — це дуже багаті люди. Ще одна третина — цілком забезпечені. А решта бідні. І це розшарування стає все помітнішим і досить незвичним для суспільства, де це так недавно всі були однаково бідними.

Курси...

(Закінчення зі стор. 1)

організаторів. Як бачимо з програми, на курсі були викладачами такі відомі наші культурні одиниці як Євген Сверстюк, Володимир Овсійчук, Федір Погребенник, Іван Драч, Володимир Скуратівський, Юрій Шаповал, Валерій Шевчук. Курси відвідав Митрополит УПЦ Філарет і перший заступник міністра освіти України В. Андрущенко.

Поруч із викладами поодиноких предметів відбувалися дискусії з учителями, а на закінчення вони всі отримали відповідну літературу, для ужитку у школах, яку подарував ККДУ і частинно також видавець Осип Зінкевич.

На наше запитання довідуємося, що всі кошти приїзду і перебування в Києві 70 курсантів були покриті з фондів ККДУ і винесли біля 15,000 дол. Новістю в цьогорічних курсах було записання усіх лекцій на відео кінорежисером Сергієм Марченком. Це дасть можливість використати їх в інший спосіб та поширити інформації на більшу кількість учителів. Тут ми у нашій розмові зупиняємося на питанні важливості „перевихування" учителів, а в слід за тим і їхніх учнів, які досі навчаються в більшості на давніх зразках. Зі здивуванням довідуємося, що перевидані тепер вже шкільні підручники в Україні відклинуються до давніх комуністичних джерел і тому так конечним є переводити такі курси для учителів, щоб привернути їм почуття національної гідности, почуття відповідного культурного рівня. Це і причина чому ККДУ намірив свою працю саме на культурний відтинок — на шкільництво, здаючи собі добре справу, що лише цим шляхом можна вести успішний процес українізації, який напевно буде ще довго тривати.

Знаючи добре успішну працю ККДУ у видаванні шкільних підручників, питаємо В. Володюка про найближчі пляни у видавничій ділянці, які тепер після закінчення курсу знову прийшли на чергу. Тут довідуємося що вийшла книжечка для дошкілля, оплачена Українською Кредитовою Кооперативою в Ню Йорку і ККДУ, а тепер праця іде над другою такою книжечкою, на яку ККДУ в Каліфорнії зібрав 10,000 дол.

Підготовляється також видання історії XX століття пера Т. Гунчака в обробці для середніх шкіл і цей підручник незвичайно на потребу, з уваги на великі браки знання історії України XX століття у вірному поданні. Це зрозуміли добре теперішні курсанти, як розказує нам Т. Гунчак, і тому у своїх заключеннях з таким ентузіязмом і такою подякою приймали все це, що часто вперше слухали і розуміли.

„Співпраця з вами принесла справжню душевну насолоду і розширила межі нашої духовости, збагатила знанням і переконаннями у тому, навіть вірою у те, що Україна буде, що буде жити і задля її розбудови, задля майбутнього наших дітей варто жити, варто працювати і мати тверді переконання!" — читаємо в одному письмі. А вчитель з Донбасу пише: „Дякую вам за чудові курси! Океан не розділяє нас! Ми разом! Будьмо!".

Керівник школи з Кіровограда написав цілу довгу віршовану подяку усім викладачам та проводові курсу, а в окремому листі-враженні пише, що це була „школа духовного обновлення", в якій „знання здобуте стане надійним і світлоглядним фундаментом для підростаючого покоління". Без фундаментального вивчення українознавства не можлива реалізація державної програми 'Освіта'". Скажу особисто, — признається він, що „ніколи до 1989 року не мав можливости почути правду про свою Україну". Учитель із Донецького стверджує що „за рівнем наукового та інформаційного потенціялу подібних курсів не було", а дві учительки з Київської области уважають що „курс мав високий науковий рівень, який проходив у стані особливого емоційного піднесення та напруження".

Зворушливі є слова двох учительок, які пишуть: „До вас зі словами вдячности звертається двоє дочок того народу, чиє коріння ви ще вважаєте своїм. Вашим старанням і підтримкою ми мали можливість не тільки поновити свої знання, а і поспілкуватись між собою як однодумці. А прагнення у нас одне — зламати дух українофобії, який ще процвітає на багатьох теренах України, виховати покоління, яке постане духом і тілом вільним на своїй землі. Повірте нам, при виході з духового рабства, то складне завдання. Але ми — люди одержимі в кращому розумінні того слова...".

Саме такими одержимими характеризує Т. Гунчак „своїх" курсантів і коли розповідає про них, у нього блистять очі радістю, а може й зворушенням?

Джерело...

(Закінчення зі стор. 2)

кого цей невтомний дослідник його спадщини опублікував його автобіографію, збірник статтей М. Грушевського з доби УНР "На порозі Нової України" (1992), і його важливу студію „Ukrainian Russian Confrontation in Historiography" (1986). Значення цих праць для відродження сучасної України надзвичайно важливе, бо ж саме вони відновлюють приглушену царизмом і більшовизмом історичну пам'ять, активізують в сучасній Україні історичні студії.

1995 року, після 30-літньої плідної діяльності, вийшов 32-ий том „Українського Історика". Його незмінним редактором, як і всіх попередніх томів, є Л. Винар, який заснував цей журнал в 1963 році. Це ювілейне видання, обсягом майже 400 стор., виявилось у якійсь мірі підсумковим. Вступом до нього є Винарова „Генеза і діяльність Українського Історичного Товариства", органом й сьогодні є „Український Історик". З важливіших праць в тому 32 тому відзначимо: „Джерелознавство в дослідницькій діяльності УІТ" (Я. Калакура), "ГПУ-НКВД як інструмент антиукраїнізації в 20-30 роки" (Ю. Шаповал), „50-ліття УВАН" (М. Антонович), „Галичина в міжнародній політиці 1914-1923 рр", (С. Витвицький), „Мадярська окупація Закарпаття в 1939 р." (О. Баран), „До питання постання УПА" (О. Вовк). Козацька доба освітлюється в працях С. Козака („Народотворчий аспект козацького героїчного епосу"), Т. Мацькова („Повстання Б. Хмельницького та Зборівський Договір"). Різні аспекти грушевськознавства розглядають цікаві праці С. Єфремова, С. Білоконя та І. Гирича. З подібною глибиною оцінюється також праця О. Оглоблина, перша сумарна праця про якого вийшла 1994 року з-під пера Л. Винара. Велику увагу приділяє журнал також публікації архівів (з них найцінніші листи І. Мазепи і С. Петлюри) і мемуаристики, з якої варто згадати спогади Н. Полонської-Василенко (УІ 1995, т. 35) і Л. Красковської про О. Кандибу-Ольжича (УІ 1994, т. 31). На високому рівні у „УІ" ведені теж хроніки наукового життя, рецензії, ювілеї.

„Український Історик", як бачимо, виконує всеукраїнську місію в утвердженні глибоко обгрунтованої наукової системи М. Грушевського. Свідченням творчої співпраці істориків України й діяспори є заснування філіялів УІТ-ва у Києві, Львові, Острозі, Дніпропетровському, Ужгородові й Братиславі. Ця співпраця дає можливість нині вченим діяспори користуватися ще недавно „закритими" архівами в Україні, а вченим з України — набутками досліджень у вільному світі. До редакційної колегії „УІ" входять також вчені з України (М. Брайчевський, В. Сергійчук, Я. Дашкевич, І. Гирич, Я. Дзира, Ю. Мицик, М. Ковальський і О. Мазурок).

Те, що головним редактором „УІ" вже понад 30 років є та сама людина, прецедент майже небувалий. Поєднати виклади в університеті з редагуванням солідного журналу і організаційними обов'язками, як це встигає Л. Винар, зуміє не кожний. Йому треба завдячувати високий науковий рівень „УІ", який своїми параметрами відповідає будь-якому европейському органу. Хочеться наприкінці поділитися кількома словами про особу Л. Винара, з яким я мав честь познайомитися (і навіть зіграти партію шахів) у ЗСА у 1994 році. Керуючи дискусією на конференції в Іллінойському університеті, він виявив себе як людина виразно ділова, европейська, котра розуміє ціну часу й регламенту: "Пане-товаришу, Вашіх 5 хвилин вичерпано! Відбираю Вам слово! На черзі... ". Я був фасцинований, у нашому світі це майже небувале явище. Я відразу зрозумів, відкіля у мого нового друга така дисциплінованість наукового мислення, продуктивність і енергія для здійснення багатьох задумів. А цих якостей багатьом нашим ученим і громадським діячам, політикам вельми бракує.

Особливості...

(Закінчення зі стор. 2)

пориви до творчости, приносить відраду в горі, збагачує її шляхетними почуттями. Але романтизм краси України не закриває у неї болю національного лиха народу у неволі:

О, люде мій бідний, моя ти родино.
Брати мої вбогі, закуті в кайдани
Палають страшні, незагойні рани
На лоні у Тебе, моя Україно!

„Сторононька рідна"

Ідея нескорености українського народу, незламність його прагнень до волі, віра в те, що прийде час визволення народів з-під влади московських імперіялістів, є провідною думкою у циклі віршів „Весна в Єгипті". У вірші „Коли втомлюся я життям щоденним" поетеса мріє про щасливе майбутнє, коли неволя стане страшною казкою. Вірою в неминучість загибелі царизму насичений її твір „Наше в руїні".

У деяких творах Лесі бачимо політичну сатиру, яка віддзеркалює навички українського народу через цілу його історію:

„Навіщо вам здалась тая
мудра політика,
тільки часу марнування,
сварка, біятика".

В ранній період творчости Лесю Українку приваблював жанр поеми. Ось декілька поем: „Русалка", „Місячна легенда", „Давня казка", „Бранець", „Одно слово" та ін. Позитивним героєм її поем була все людина смілива, чесна, свободолюбна, яка не терпить гніту і мужньо стає в обороні свободи. Талант Лесі Українки виявився особливо у драматургії. Її драматичні твори є ліричні, глибоко емоціональні. Вже з 1901 року з'являються у її творчості драматичні поеми, етюди, діялоги та драми: „Вавілонський полон", „На руїнах", „Кассандра", „Три хвилини", „Осіння казка" та інші. Свої драматичні твори Леся називала драмами. Драмою вона, наприклад, назвала „Блакитну троянду", „Лісову ніч" та „Камінний господар". Одним із найвищих мистецьких досягнень є її драма-ферія „Лісова пісня". Вона характеристична своїм оптимізмом, вірою у торжество прекрасного у житті людей з їх силою і слабкістю, із стражданням і її мріями про вільне, щасливе життя. Головна героїня цієї п'єси, Мавка — це глибоке філософічне узагальнення всього прекрасного, вічно живого. У Мавці Леся втілила чисте, високе почуття кохання, ніжного, безпосереднього почуття щирої дружби. А головне, „Лісова пісня" — це віра у перевагу високої благородної мрії гармонічного творчого життя над дріб'язковим животінням, опертим на матеріялістичній філософії. У більшості творів Леся Українка відтворює події минулого, звертається до історії різних країн і народів: стародавнього Єгипту, Вавилону, Юдеї, античного світу, доби раннього християнства, доби французької революції, середньовічної Еспанії та ін.

Леся Українка залишила багату прозову спадщину. Можна тут навести декілька її творів-оповідань, у яких письменниця виявила велике знання народного життя, мови і фольклору: „Така її доля", „Над морем", „Примари", „Полтава", „Розмови", „Приязнь", повість „Жаль" та казки для дітей „Метелик", „Біда навчить", „Лелія" та ін.

Не легко оцінити творість Леся Українки з літературної точки зору, її творчість — це бездонна криниця творчих засобів, у яких перемагає критичний реалізм, поєднаний з національною романтикою. Романтику часто вживає Леся Українка у змальованими образів борців за свободу. Реалізм Лесі відбивається у тематиці, якої головними елементами є боротьба ідей. Вся її творчість є оперта на сильному фундаменті, яким є безмежна любов до України.

Неможливо відтворити у цьому есеї повну красу і глибину творчости Лесі Українки, через аналізу кинути жмут світла на могутність її поезії. Сподіваємось, одначе, що її думки, закріплені чудовою поезією, будуть дороговказом для майбутніх поколінь та перестрогою перед нищівною силою матеріялістичної ідеології.

ПОДІЇ

КОНЦЕРТ У ЦУК В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Тут у суботу, 24-го серпня, в Центрі Української Культури під керівництвом І. Соневицького відбудеться концерт з участю С. Сороки (скрипка), композитора М. Скорика та В. Винницького (фортепіяно). Початок о год. 8-ій вечора.

ФЕСТИВАЛЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОМУ ПАРКУ

Філядельфія. — Департамент розваг міста Філядельфії та Український фестивальний комітет Української Громади Метрополітальної Філядельфії влаштовують Український фестиваль музики, співу й танцю "Гомін України", який відбудеться у п'ятницю, 23-го серпня ц. р., в амфітеатрі Robin Hood Dell East, вул. Ридж при 33-ій і Дофин вулицях у Феєрмонт парку. Фестиваль присвячений 220-літтю Конституції ЗСА і новоприйнятій Конституції України. Початок о год. 8-ій вечора. Вступ вільний. Додаткові інформації поміщені у „Свободі", ч. 157 з 16-го серпня ц. р.

“Ню Йорк...”

(Закінчення зі стор. 1)

про колегу, який зателефонував з Вашінгтону до київського готелю “Національний” (де теж беруть 300 дол. за добу) і чемно попросив телефоністку записати для відсутнього в даний момент приятеля коротку інформацію англійською мовою. “Англійською мовою дзвоніть в Англію!” — дотепно відповіла йому совєтська “служащая”.

Невтаємничений в українські справи читач “Ню Йорк Таймсу” може собі подумати, що ті українці не лише нечеми, а й запеклі націоналісти. Читач, безумовно, не знає, що по київських готелях, і не лише готелях, сидять переважно не українці, а малороси, і що ті малороси здебільшого не говорять по-українськи, навпаки — вони реагують на українську мову, як правило, так само, як і на англійську вашінгтонського приятеля Дж. Перлеза.

РИЧАРД ДЖУВЕЛ, охоронець, якого поліція запідозрила у підкладенні бомби в Олімпійському парку в Атланті, що забрала життя двом особам і 111 поранила, успішно перейшов перевірку на детекторі брехні. Ця перевірка, щоправда, не матиме юридичного значення, бо проводилася приватним експертом на прохання оборонців Р. Джувела. Вони не радять, однак, йому переходити такої перевірки на детекторі ФБІ, бо сумніваються в неупередженості слідчих. За їхнім твердженням, агенти компромітують невинну людину перед цілим світом, замість того щоб винагородити її за виявлену пильність та за допомогу в евакуації людей з парку. Р. Джувел першим звернув увагу поліції на підозрілий наплічник у парку, в якому виявилась бомба. Дехто зі слідчих, однак, вважає, що його голос подібний до голосу аноніма, який повідомив поліцію про бомбу телефоном. Крім того, слідчі посилаються на подібні випадки, коли коли злочинці вдають, ніби самі “розкривають” свій злочин. Хоч жодного офіційного звинувачення проти Р. Джувела не висунено, фактично він перебуває під домашнім арештом.

Індія...

(Закінчення зі стор. 1)

вань, Індія не сподівалась, що вони виявляться настільки успішними і що лише індійський представник залишиться самотнім опонентом підготовленої угоди.

Крім того, різні групи індійських еліт завжди мали різне ставлення до цієї проблеми. Багато хто й нині називає ядерні амбіції своєї країни самообманою, дипломатією сліпців, параноїдальним уявленням про національну безпеку. Ці люди вимагають від уряду повернутися до політики першого президента Індії Джавагарляля Негру, нагадуючи, що саме Індія ще в 1954 році була ініціятором підготовленої нещодавно угоди і впродовж сорока років закликала до заборони всіх видів ядерних випробувань.

Американська адміністрація, скоріш за все, не примириться з цією поразкою і постарається винести питання про заборону ядерних випробувань на осінню сесію Генеральної Асамблеї ООН. Схвалення угоди більшістю голосів, зрозуміло, не змусить Індію припинити свої ядерні програми, а проте дасть Вашінгтонові додаткові важелі тиску на цю країну. Спеціялісти вважають, що у випадку з Індією американська дипломатія не використала всіх можливих засобів впливу — як це вона зробила два роки тому з Північною Кореєю. А тому переговорний процес, започаткований 1963 року підписанням угоди про заборону ядерних випробувань у відкритому просторі та під водою, має шанси на успішне продовження.

Тайванський...

(Закінчення зі стор. 1)

Віцепрезидент Тайвану також відвідав Ялту, де він зустрівся з заступником прем'єра Криму, заступником голови парляменту півострова, а також з лідером однієї з фракцій Верховної ради автономної республіки. Про характер зустрічей не повідомляється.

Незважаючи на те, що Україна визнає Тайван складовою частиною Китаю, вона виявляє бажання зміцнювати економічні відносини з цією економічно-квітучою, але маловизнаною країною.

Разом з тим для України дуже важливі стосунки з Китаєм, двосторонній товарообіг з яким становить 1 блн. дол. щороку. Візита Лєна відбулася якраз напередодні прибуття до Києва китайської делеґації, що мала обговорювати економічну співпрацю.

Китай розглядає Тайван як бунтівну провінцію без права на міжнародні зв'язки і робить усе можливе для її дипломатичної ізоляції. Острів відкремився від Китаю в 1949 році в результаті громадянської війни.

Агентство Ройтерс повідомляє, що перебування Лєна в Києві неминуче викличе гостру реакцію з боку Пекіну, який обриває дипломатичні відносини з країнами, що визнають Тайван і голосно протестує, коли лідери інших держав приймають тайванських урядовців.

Представниця Міністерства Закордонних Справ України, з якою тайванське телебачення провело інтерв'ю, заявила, що зустріч Лєна з Л. Кучмою не запланована, але можлива.

МЗС України, яке спочатку взагалі заперечило повідомлення про відвідини Лєна української столиці, пізніше заявило, що офіційного прийняття для тайванської делеґації не буде, бо Україна не має дипломатичних стосунків з островом.

Представник МЗС України Валентин Адомайтіс сказав, що його держава підтримує тільки економічні відносини з Тайванем. Два роки тому українські і китайські урядовці підписали декларацію, в якій Київ підкреслив, що він визнає тільки „один Китай“.

В наслідок візити Лєна в Україну тайванський ринок акцій упав на 3 відсотки через побоювання, що секретна поїздка віцепрем'єра знову спричинить погіршення відносин острова зі західнім сусідом.

19-го серпня кількість країн, які визнали Тайван, зменшилась до 30, оскільки Китай зумів переконати економічно відсталу Нігерію перейти на його бік.